

Ur dagspressen.

Den stigande förståelsen för och det växande kravet på värdig kyrkomusik får ett pregnant uttryck i ett uttalande som signaturen J. J—n (kompositören Josef Jonsson) gjort i *den soc. dem. tidningen Östergötlands Folkblad* i anledning av att vid Linköpings stifts kyrkosångsförbunds årshögtid i Norrköping 13—15 november av förbundets Norrköpingsavdelning utfördes de två första kantaterna i Bachs Juloratorium. Vi citera ur hans recension:

Man kan, glädjande nog, konstatera, att i den mån intresset för religiös sång förstärkes och fördjupas, kommer ett stort namn mer och mer i förgrunden: *J. S. Bach*. Och med all rätt. Det säges att katolska kyrkan har övertaget beträffande den musikaliska sidan i sin gudstjänst, men detta är endast delvis sant, ty om den protestantiska kyrkans män inte varit nästan rädda för musikens makt över själarna, skulle vi även med tillvaratagande av protestantismens

musikaliska skatter kunna skapa fram en kyrkomusikens uppräckning och pånyttfödelse. Vissa tecken tyda dock på att man även i kyrkomusikaliska kretsar förstått att det inte i längden går att använda vad som helst till musikalisk spis för dem som i begreppet *andlig musik* fordra sådan i djupaste bemärkelse.

Ett sådant tecken är just den pågående kyrkosångshögtiden och fredagens konsert med två delar av *Bachs Juloratorium* på programmet tänder förhoppningar om ett musikaliskt uppvaknande i kyrkokretsar. Resultatet var uppmuntrande, både för medverkande och åhörare. En större kör — cirka 100 personer — under musikdirektör *Harald Cederwalls* skickliga ledning utförde på ett utmärkt sätt de mången gång krävande körpartierna, av vilka särskilt må framhållas de gripande koralerna. Samsjungningen var i allo förträfflig och ingenstädes, ej ens i sopranernas höga lägen, förmärktes någon ansträngning.

Från stiftet.

Ärkestiftet. Uppsala: Vid ärkestiftets 4:e kyrkosångshögtid 30 okt.—1 nov. framförde pastor Georg Kempff (Sandviken) å Hel. Trefaldighetskyrkans orgel vid orgelstund den 30 okt. av Joh. Seb. Bach: Vår Gud är oss en väldig borg; Treenighetsfugan (ESS); Sonat (d: Andante, Adagio molto, Vivace) och »Inför din tron jag träder snart». — Av R. Schumann: Fuga nr 1 över B.-A.-C.-H. — Av Fr. Liszt: Fantasi över: Ad nos ad saluterem undam samt av J. Brahms: O, värld jag måst' dig lämna. — Vid stiftskörens hymnkonsert i Domkyrkan d. 31, uppställd efter kyrkoåret, utfördes av klassisk musik: bl. a. Palestrina: O gode Jesu och Varför larma hedningarna; Crüger-Bach: Jesu, nådens källa. — Av modern svensk: Oskar Blom: Hell, Maria, full med nåd; Harald Fryklöf: Helige Ande samt I. Widéen: Dig vare lov och pris, o Krist. Domkyrkoorganist O. Ullman spelade J. S. Bach: Toccata och Fuga (d.) — Stiftskören räknade omkring 400 röster. — Söndagen den 1 nov. framfördes i Domkyrkan av en mindre kör A. Dvorák: Stabat Mater med Fru Ebba Nyström-Strandberg, Fröken Lisa Tirén, och herrarna Einar Ralf och John Johansson som solister samt orkesterackompanjemang av Uppsala Musikerförbund. Diri-

gent vid båda konserterna var kyrkosångsförbundets dirigent, domkyrkokantor H. Colléen.

Linköpings stift. Norrköping: Stiftets kyrkosångsförbunds 3:e högtid avhölls den 13—15 november. Inleddes i S:t Olai kyrka med J. S. Bachs Juloratorium (1:o och 2:o kantaterna) utförd av förbundets Norrköpingsavdelning (ca 100 röster) under ledning av musikdirektör H. Cederwall. Solister voro Fruarna E. Ramsten (sopran) och Käthe Bernsteinsundström (alt); herrarna Martin Gustafson (tenor) och Efr. Cewe (bas). Orkestern ersattes av piano (fröken A. Erikson) och orgel (herr E. Svensson). — Lördagens kyrkosångsafton upptog advents- och julsånger (bl. a. av Prætorius och J. S. Bach) samt gregoriansk vesper. — Den 15 nov. utförde stiftskören (omkring 300 röster) under ledning av komminister A. Adell och musikdirektör H. Cederwall ett kyrkokonserterprogram (bl. a.: Påskseqvensen, J. Pachelbel: Sjungen vår Gud; I. Widéen: Dig vare lov och pris, o Krist; O. Olsson: En stjärna gick på himlen fram och Nu dig tackar allt mitt hjärta; samt Blom: Hur ljuvlig är din boning). (Medd.: A. Adell).

Skara stift. *Borås: Gustaf-Adolfskyrkan:* Sönd. 27 sept. Musikgudstjänst med koralkantat av Max Reger (Bliv, o Jesu, ståds hos mig.) för soli, kör, soloviolin och orgel. — Körsånger a capella ur Birgittin-ritualen och altartjänst. Medverkande: Gustaf-Adolfskyrkans kör; fröken G. Eriksson (sopran) kantor H. Andersson (tenor). Dirigent: Musikdirektör H. Weman. — Den 12 dec. Bach-konsert: koralkantaten: Hur skön går morgonstjärnan fram (soli, kör, orkester med orgel). Solist: Fröken Wilma Skog. Dirigent: H. Weman. — *Caroli kyrka:* 6 nov. Gustav-Adolfs fest. Medverkande: kyrkökören under ledning av Direktör V. E. Lundquist, Borås allm. sångförening (under Herr S. Sandbergs ledning) och regementsmusikkåren med orgel. (Medd.: H. Weman).

Strängnäs stift. *Strängnäs:* Allhelgonadagen utförde Olaus-Petrikyrkans (i Örebro) motettkör under ledning av direktör A. Andréen i domkyrkan: Martin Luther — Guds man (historiskt-kyrkligt festspel: text av J. A. Eklund — musiken sammanställd och komponerad av J. Morén, R. Norén och O. Blom). Som recitator medverkade pastor G. Hultgren, som solister: fröken J. Tideström och herr G. Jansson. Vid orgeln musikdirektör J. Engstrand. Cirka 700 åhörare närvarande. — Festspelet framfördes samma dags afton i Eskilstuna inför c:a 300 åhörare. Vid orgeln medverkade här direktör J. Norrman. (Medd.: A. Andréen).

Stockholm. Oskarskyrkan har fortsatt sina motettaftnar (ledare: kyrkans

organist och kantor Dr. P. Vretblad och Direktör O. Sandberg). En första motettafton omfattade äldre och nyare spanska komponisters verk — en andra tyska (såväl klassiska som nyare). Därjämte har Dr. Vretblad givit en egen orgelkonsert biträdd av sin maka, violinisten Fru K. Vretblad och sångaren arkitekten H. Falkman. Därvid utförde Dr. V. bl. a. koralfantasien i E-dur av Cesar Franck (bl. hans efterlämnade verk).

Engelbrektskyrkans musikgudstjänster (ledare: musikdirektörerna O. Lindberg och D. Ahlén) ha samlat stora åhörarskaror. Bl. de betydande verk som i höst framförts märkes: Bachs kantater: »Gott der Herr ist Sonn' und Schild» (Herren Gud är sol och sköld) samt första kören av »Freue dich, erlöste Schar» (»Fröjda dig, du återlösta skara»). Utfördes vid den musikgudstjänst, som anordnades d. 25 aug. i samband med ekumeniska mötet. Vid allhelgonatid utfördes liksom föregående år Bachs kantat: Actus tragicus (Se Guds tid är för oss den bästa tid).

Tacksägelsedagens musikgudstjänst upptog kompositioner av Otto Olsson nämligen: Marias lovsång (för bl. kör med solo och orgel); Fantasi och fuga för orgel (frygisk över koralen: Dig vare lov och pris o Krist,) och Te Deum (för 4- till 8-stämmig kör, stråkorkester, harpa och orgel). Särdeles i det sista numrets 8-stämmiga Miserere visade sig kören besitta en hög grad av klangskönhet.

(Medd. O. Olsson).

Meddelanden.

Nya kompositioner. Vid installationen av Engelbrekts församlings nyvalde kyrkoherde, Johannes Lindgren, framfördes en för tillfället komponerad kantat av kyrkans organist, Oskar Lindberg. Samme kompositör har även komponerat en kantat till invigningen av den svenska kyrkan i Oslo som beräknas äga rum den 20 dec. d. å.

Ny orgel invigdes d. 29 nov. i den nybyggda Missionskyrkan Valhalla i Stockholm. Orgeln är byggd av firman E. A. Setterquist & Son, Örebro och omfattar 20 stämmor. Den erhöi vid avsyningen

och provspelningen av besiktningsmannen, direktör O. Olsson lovord för gediget utförande och ädel intonation.

Handboksrevisionen. I presslägningsstunden ingår meddelande att ecklesiastikministern i anledning av kyrkomötets skrivelse som sakkunnige att biträda vid utarbetande av förslag till varsam vidderad kyrkohandbok tillkallat ärkebiskop Söderblom (ordf.), biskoparna Danell i Skara och Rodhe i Lund, pastor primarius Widner i Stockholm och kyrkoherde Stadener i Lund. Som sekreterare har tillkallats docent G. Lindberg, Uppsala.

Från tidskrifterna.

Kyrkosångsförbundet. (Utg.: Pastor A. Stjernholm, Vadstena, årg. 1).

N:r 4. Kyrkomötesmotionen i kantorsfrågan och Kyrkosångsförbundens opinionsyttring däri. — 40 koralförspel utgivna av Arkestiftets organistförening I (F. M. Allard). — Sveriges kyrkosångsförbund. (A. Adell) — Kyrkosångsmötet i Wingåker — Katrineholm nov 1925. (P. H. Ydström).

Orfeus: (tidskrift för litteratur, musik, teater: Utgivare O. Rabenius).

N:r 7: november: Två porträtt från vår storhetstid (V. Nordensvan). Sven Lange (Qvidam Qvidamson). En högin-tressant Wagnerbok (G. Jeansson). Eleonora Duse (A. Wall). I koncertsalen, Oberon, Pirandello (O. R—s.).

Monatschrift für Gottesdienst und kirchliche Kunst (utg.: Prof. J. Smend, Stuttgart, 30 årg.).

N:r 10/11: Varför fattas oss nya kyrkosånger? (W. Gizewski). — Den tjänande konstnären (W. Præsent). — Kyrkomusikalisk krönika (prof. Karl Schmidt). — Den sjungande församlingen i Usambara (N. Rösler). — Kult och konst (Geh.

Kirchenrat Rosenkranz). — Om den tyska enhetssångboken (Karl Röhrig) m. m. (Musikbilaga: Fröjden er, I kristna alla, mel.: A. Hammerschmidt. För 4-st. bl. kör av K. Thomas).

Zeitschrift für evangelische Kirchenmusik (utg. Organist Carl Böhm, Nürnberg och Pastor Wilhelm Herold, Eichstätt).

N:r 10: (1. Bach-nummer). J. S. Bachs Personlighet (E. Segnitz). — Koralförspelets historia (A. Scheide-Gotha). — J. S. Bach och Mühlhausen (W. Heilmann). — J. S. Bachs själ i hans orgelstycken (A. Scheide-Gotha). — Om Bachsjungandet (R. Hanæke-Pirna). — Förslag till disposition av en liten »Bach»orgel (H. Löffler). — Kontrapunktstudie (F. Schmidt-Riga) — m. m. Musikbilaga: 2 koraler av Bach: Liebster Gott, wann ich werd' sterben. Mel. av D. Vetter (ur Kantat n:r 8) och Ach lieben Christen, seid getrost mel. av J. Klug). — N:r 11. Om musikern Martin Luther. — Om gregoriansk koral (Julio Goslar). — Vår sångboks 70-årsjubileum (W. Herold). — Organistsammanträdet i Hamburg-Lübeck. (R. Volkmann).

Böcker och musikaler.

I.

På Almqvists och Wicksells förlag:

Gustaf Lindberg: Die schwedischen Missalien des Mittelalters I (1924, 440 sid. Pris 10:—).

På Diakonistyrelsens förlag:

E. Rodhe: Svenskt Gudstjänstliv (1923, 513 sid. Pris 12:50).

Henning Wijmark: Samuel Ödman (1924, 368 sid. Pris 10:—).

Paul Nilsson: Den heliga sången (1925, 88 sid. Pris 1:50).

På J. A. Lindblads förlag:

Gunnar Norlén: Den moderna orkestern (En handledning i instrumentkännedom. Pris 1:25).

C. F. Hennerberg och *P. Norlind:* Handbok om orgeln: I Orgelns byggnad och vård (Pris 2:50). II. Orgelns allmänna historia. (Pris 2:—).

På C. W. K. Gleerups förlag:

En liten bönbok, tillägnad dem som i Sveriges kyrka skola förrätta prästerlig tjänst inför Gud. Sammanställd av A.

Adell och K. Peters (1925; 32 sid. Pris 1 kr.

II.

På Diakonistyrelsens förlag:

J. Morén: Motetter och hymner (1924; 47 sid. Pris 3:—).

Arkestiftets organistförening: Fyrtio koralförspel I (1925; 48 s. Pris 2:25).

Vesperale för svenska kyrkan (1925; 77 sid. Pris hft 8:—, klb. 8 o. 10:—, chagr. 16:—).

Psalterium, tillägg till Vesperale för svenska kyrkan (1925; 94 sid.; tvärformat. Pris hft 6:—; klotb. 10:—; chagr. 19:—).

På J. A. Lindblads förlag:

J. Eriksson: Bröllopsmarsch (för orgel. Pris 1:80).

Daniel Rudin: Tjugo preludier på koralmotiv. (Pris 1:25).

På Elkan och Schildknechts förlag:

F. M. Allard: En stjärna skall uppgå (sång för piano. 1924; 4 sid. Pris 1:50).